

BADEM

Haziran 2021

Dünya Badem Verileri (bin ton)

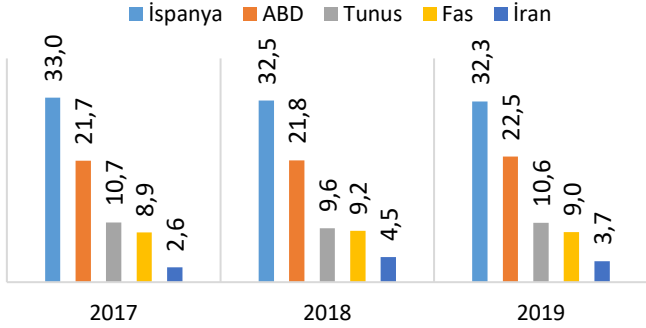
	2015	2016	2017	2018	2019	Değişim (%) ³
Üretim	2.668	2.806	2.998	3.225	3.497	8,4
Alan (bin ha)	1.778	1.824	1.920	2.026	2.126	5,0
Verim (kg/da)	150	154	156	159	164	3,3
Tüketim ¹	1.075	1.186	1.242	1.304	1.379	5,8
İthalat ²	803	919	931	964	1.100	14,1
İhracat ²	968	1.095	1.117	1.111	1.207	8,6

Kaynak: FAO, ¹/INC, ²/ UN Comtrade (Erişim: 14.06.2021) ³/ Verisi bulunan son iki pazarlama yılının değişimini göstermektedir.

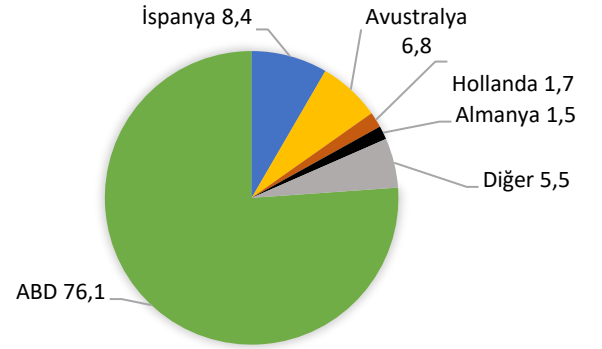
Dünyada 2019 yılında 3,5 milyon ton badem üretimi gerçekleşmiştir. Bir önceki sezona göre toplam badem üretiminde yaklaşık %8 oranında artış meydana gelmiştir. Dünya badem üretiminde 2019 yılında ABD 1,9 milyon ton ile ilk sırada yer almaktadır. Aynı üretim yılında İspanya 340 bin ton, İran 177 bin ton, Türkiye 150 bin ton ve Avustralya 146 bin ton ile ABD'yi takip etmektedir. Türkiye dünya

badem üretiminin %4'ünü karşılamaktadır. Dünya badem dış ticaretine bakıldığında; 2019 yılında bir önceki yıla göre ihracatta %9 artışla 1,2 milyon ton, ithalatta ise %14 artışla 1,1 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Dünya badem tüketimine yıllar itibarıyla bakıldığında artış eğiliminde olduğu, 2019 yılında da bir önceki yıla göre %6 oranında arttığı anlaşılmaktadır.

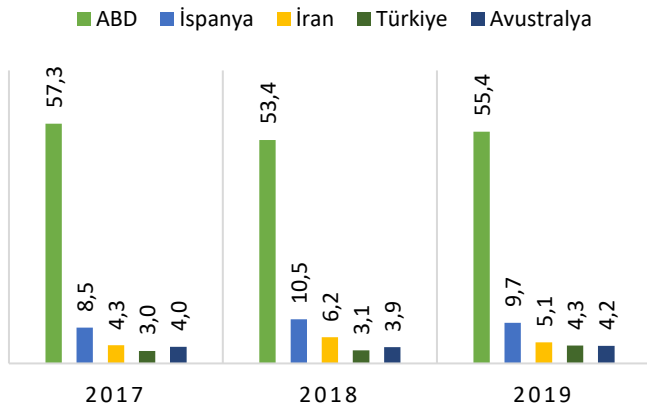
Badem alanlarına göre önemli ülkeler (%)

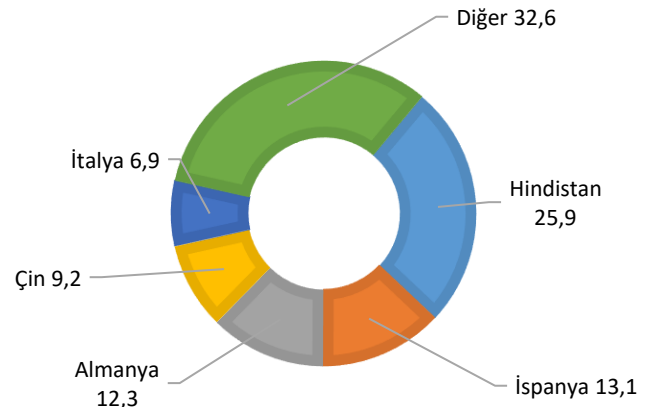
Ülkelere göre dünya badem ihracatı (2020, %)

Badem üretiminde önemli ülkeler (%)

Ülkelere göre dünya badem ithalatı (2020, %)

Dünya badem ihracatı 2020 yılında 1,2 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. ABD 925 bin ton ile dünya badem ihracatında ilk sırada yer almaktadır. İspanya 102 bin ton, Avustralya 83 bin ton, Hollanda 21 bin ton ve Almanya ise 18 bin ton ile ABD'yi takip etmektedir. Aynı dönem itibarıyla

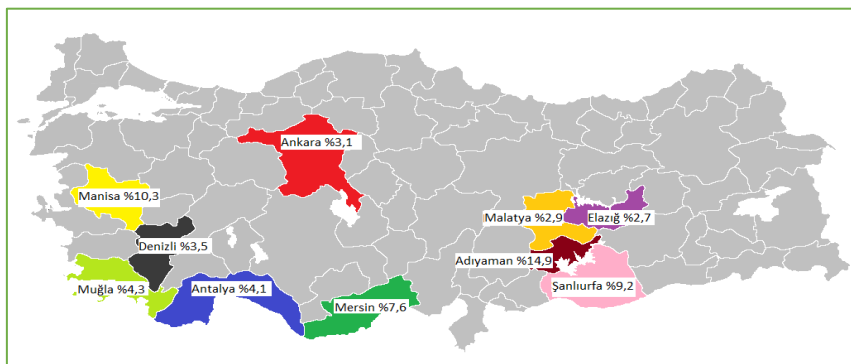
dünya badem ithalatı 863 bin ton olup, Hindistan 224 bin ton ile ilk sırada yer almaktadır. İspanya 113 bin ton, Almanya 106 bin ton, Çin 79 bin ton ve İtalya 60 bin ton ile Hindistan'ın ardından gelmektedirler.

Türkiye Badem Verileri (bin ton)

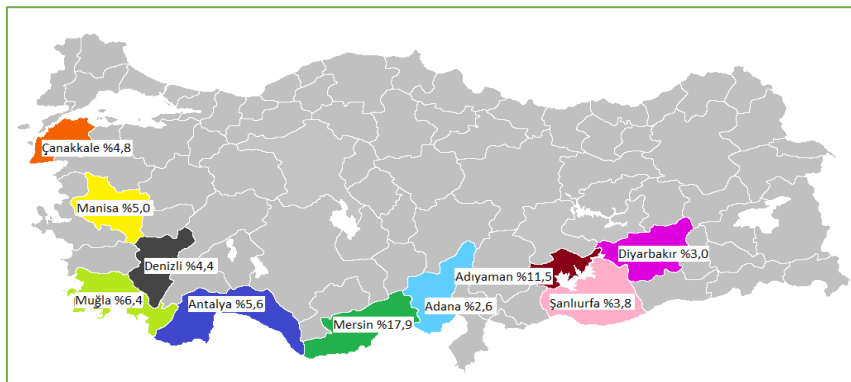
	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/2020	Değişim (%) ¹
Üretim	80	85	90	100	150	50,0
Alan (bin da)	297	333	352	422	471	11,6
Tüketim	85	99	114	117	183	56,9
İthalat	21	36	49	50	59	17,0
İhracat	13	19	21	29	19	-35,8
Kişi başına tüketim (kg)	1,1	1,2	1,4	1,4	2,2	57,1
Yeterlilik derecesi (%)	90,5	83,0	75,7	82,3	78,7	-4,4

Kaynak: TÜİK (Erişim: 05.06.2021), ¹/ Verisi bulunan son iki pazarlama yılının değişimini göstermektedir. Piyasa yılı Temmuz-Haziran

Badem alanı; Türkiye'de 2020 üretim döneminde 524 bin dekar alanda badem üretimi gerçekleşmiştir. Badem üretim alanında %15'lik paya sahip olan Adıyaman, 78 bin da ile en fazla üretim alanına sahip il konumundadır. Adıyaman'ı 54 bin da ile Manisa ve 48 bin da ile Şanlıurfa takip etmektedir.

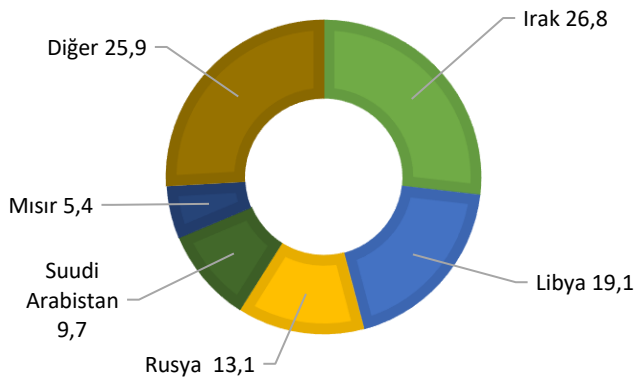
Badem üretimi; 2020 üretim döneminde Türkiye'de 159 bin ton Badem üretimi gerçekleşmiştir. Badem üretiminde önemli bir yere sahip olan Mersin, 29 bin ton üretimle Türkiye üretiminin %18'ini gerçekleştirmiştir. Adıyaman 18 bin tonluk üretim ile 2. sırada, 10 bin tonluk üretim ile Muğla 3. sırada yer almaktadır.

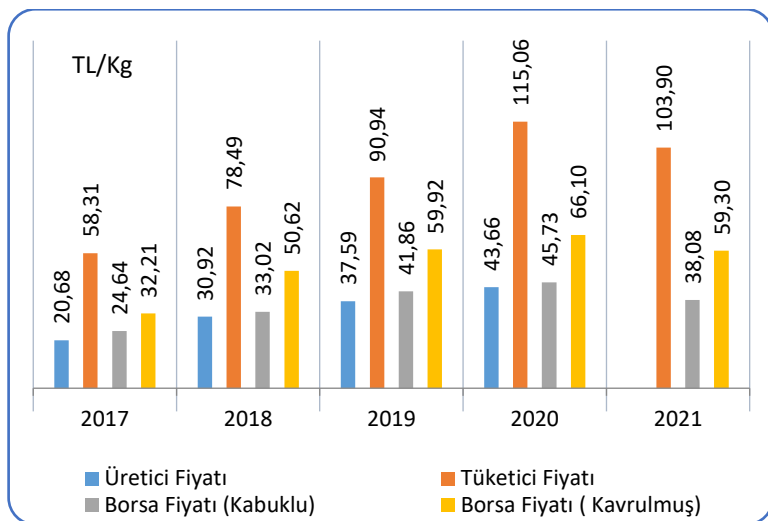
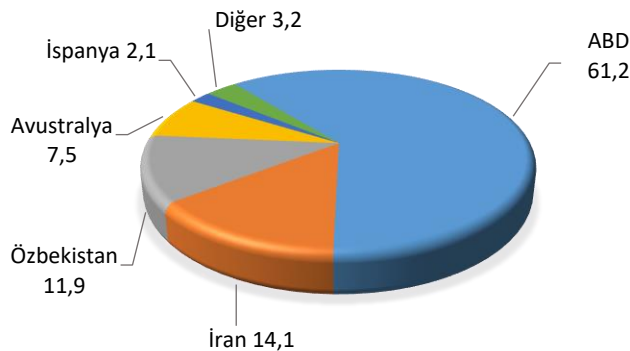
Türkiye'nin Badem Dış Ticareti; TÜİK verilerine göre 2020 yılında Türkiye'nin badem ihracatı 6.756 ton olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ilk sırasında %27 oran ve 1.812 ton ile Irak yer almaktadır. İhracatta Irak'ı; Libya %19 oranıyla 1.287 ton, Rusya %13 oranıyla 886 ton, Suudi Arabistan %10 oranıyla 656 ton ve Mısır %5 oranıyla 367 ton ile takip etmektedir. Aynı yıl itibarıyla Türkiye'nin Badem ihracat değeri 64 milyon dolar'dır. Türkiye'nin 2020 yılında badem ithalatı 30 bin ton olarak gerçekleşmiştir. İthalatın ilk sırasında %61 oran ve 18.463 ton ile ABD yer almaktadır. İthalatta ABD'yi; İran %14 oranıyla 4.259 ton, Özbekistan %12 oranıyla 3.592 ton, Avustralya %7 oranıyla 2.255 ton ve İspanya %2 oranı 634 ton ile takip etmektedir.

Türkiye'nin aynı yıl itibarıyla badem ithalat değeri 449 milyon dolar'dır. Türkiye'nin 2021 yılında ilk 4 ay da gerçekleşen badem ihracatı 3.498 ton ve ithalatı ise 11.443 ton olmuştur.

Türkiye'nin badem ihracatı yaptığı ülkeler (2020, %)

Türkiye'nin badem ithalatı yaptığı ülkeler (2020, %)

Kaynak: TÜİK, MTB (Mersin Ticaret Borsası), 2021

2021 yılı (5ay ort.) iç badem ortalama tüketici fiyatı 103,70 TL/kg olarak oluşmuştur. 2021 yılı Mayıs ayı iç badem tüketici fiyatı bir önceki yılın aynı ayına göre %5,2 oranında, bir önceki aya göre ise %0,9 oranında artarak 104,11 TL/kg olmuştur. 2021 yılı ilk beş ayına ait TÜİK badem üretici fiyatı bulunmamaktadır.

2021 yılı Mayıs ayında iç badem (hazır tacir) borsa fiyatı 74,00 TL/kg olarak gerçekleşmiştir. İç badem borsa fiyatı bir önceki yılın aynı ayına göre %58,6 oranında, bir önceki aya göre ise %18,9 oranında artmıştır. 2021 yılı Mayıs ayında kabuklu badem (hazır müstahsil) borsa fiyatı oluşmamıştır.

Türkiye'de Badem Destekleme Politikaları: Badem için 2020 yılında 15 TL/da mazot desteği ve 8 TL/da gübre desteği ödemesi yapılmaktadır. Sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım desteği kapsamında; standart fidanlarda 100 TL/da, sertifikalı fidanlarda 400 TL/da destekleme yapılmaktadır. Organik badem yetiştiren 1. Kategori kapsamında bireysel sertifikaya sahip olan üreticilere 100 TL/da, grup sertifikasına sahip üreticilere ise 50 TL/da verilmektedir. İyi tarım uygulamaları yapan badem üreticilerine 2. Kategori kapsamında bireysel sertifikaya sahip olanlara 40 TL/da, grup sertifikasına sahip üreticilere ise 20 TL/da destek verilmektedir. Yurtiçi sertifikalı fidan üretim desteği kapsamında aşılı fidan üretimine 0,50 TL/adet ve aşısız fidan üretimine ise 0,25 TL/adet destekleme yapılmaktadır. Badem üretimi yapan üreticilere verilen tarımsal desteklere bakıldığında, 2020 yılında verilen toplam desteğin 2016 yılına göre %81 arttığı anlaşılmaktadır.

Verilen Destek (TL/kg)

Yıllar	Toprak Analizi	Gübre	Mazot	Toplam
2016	-	0,043		0,043
2017	0,003	0,016	0,035	0,054
2018	0,003	0,017	0,042	0,062
2019	0,003	0,013	0,047	0,062
2020	0,003	0,026	0,049	0,078

Kaynak: TOB verilerinden TEPGE hesaplamaları.

	2016	2017	2018	2019	2020
Badem Fiyatı (TL/kg)	8,52	9,60	11,49	14,58	15,65
Badem Fiyatı + Destek (TL/kg)	8,56	9,66	11,55	14,64	15,73
Gübre Fiyatı (A.Sülfat) (TL/kg)	0,53	0,71	1,03	1,22	1,28
Mazot Fiyatı (TL/lt)	3,85	4,69	5,78	6,43	6,07
1 kg badem ile alınabilecek girdi miktarı (kg)					
Badem/Gübre	16,10	13,60	11,19	11,96	12,21
Badem + destek/Gübre	16,19	13,68	11,25	12,01	12,27
Badem/Mazot	2,21	2,05	1,99	2,27	2,58
Badem + destek/Mazot	2,22	2,06	2,00	2,28	2,59

Kaynak: TOB ve TÜİK verilerinden TEPGE hesaplamaları

Badem Girdi Pariteleri

Badem üretici fiyatı bir önceki yıla göre %7 oranında, gübre fiyatı %5 oranında artmış, mazot fiyatı ise %6 oranında azalmıştır.

2016 yılında 1 kg badem ile 16,10 kg gübre, 2,21 lt mazot alınabiliyorken, 2020 yılında girdi fiyatlarındaki değişime bağlı olarak 1 kg badem ile %24 düşüşle 12,21 kg gübre, %17 artışla 2,58 lt mazot alınabilmektedir.

Üretici fiyatına desteklerin de ilave edilmesiyle beraber 2020 yılında, 2016 yılına göre; 1 kg badem ile %24 düşüşle 12,27 kg gübre, %17 artışla 2,59 lt mazot alınabilmektedir.

GENEL DEĞERLENDİRME

Dünyada badem üretimi çoğunlukla Akdeniz'e kıyısı olan ülkelerde yoğunlaşmaktadır. FAO verilerine göre dünya badem üretim alanlarının %60'dan fazlası Akdeniz'e kıyısı olan ülkelerde bulunmaktadır. Dünyada en fazla badem üretim alanına sahip ülke %32'lik payla İspanya (687.230 ha)'dır. Diğer önemli ülkeler sırasıyla; ABD (477.530 ha), Tunus (225.453 ha), Fas (190.612 ha) ve İran (79.597)'dir. Türkiye ise 47.088 ha ile bu ülkeleri takip etmekte olup 9.sırada yer almaktadır.

Dünyayı etkisi altına alan küresel covid-19 salgınının bir çok sektörde yarattığı tahribat tarım sektörünü küresel ölçekte olumsuz etkilemektedir. Üretim aşamalarında, hasat işlemlerinde, pazarlama süreçlerinde gerekli önlemleri alan ülkeler bu süreçte ön plana çıkmaktadır. Dünya badem üretiminde de üretim safhalarında pandemi kaynaklı bazı çekinceler yaşansa da özellikle üretim de ABD gibi öncü ülkelerin gerekli önlemleri almasıyla beraber badem üretimi bu süreçten olumsuz etkilenmemiştir. Dünyada badem üretiminde son yıllarda yaşanan artış trendi pandemi sürecinde de artarak devam etmesi beklenmektedir. Badem üretiminde gerçekleşen yüksek rekolte ile birlikte badem fiyatlarında düşüşler

görülmektedir. Badem fiyatlarında yaşanan düşüşlerle birlikte en önemli rakip konumundaki ürünlerin de fiyatının artmasıyla beraber bademe olan talep artmaktadır. Küresel badem piyasasının bu avantajlı konumunu iyi değerlendirmesiyle beraber badem ticaretinde de artışlar beklenmektedir. Aynı zamanda pandemi süresince tüketicilerin sağlıklı gıdaya olan yönelimi artmış, bağışıklık sistemini kuvvetlendirici gıda olarak tüketiciler üzerindeki özellikle kuru yemişlerin olumlu etkisi olduğuna dair düşünceler, diğer kuruyemişlerle birlikte badem tüketimi de artış göstermiştir. Bu sürecin devam etmesiyle birlikte badem tüketiminin artacağı düşünülmektedir.

TÜİK Bitkisel Üretim İstatistikleri'ne göre 2019/2020 döneminde Türkiye'nin badem yeterlilik derecesi %78'7'dir. Tarımsal desteklerle birlikte Türkiye'nin badem üretimi yıllar itibarıyla artış eğilimindedir. Türkiye'nin 2020 yılı badem üretimi 159 bin ton olup, beş yıl önceye göre %99, on yıl önceye göre ise %187 oranında üretimde artış gerçekleşmiştir. TÜİK Bitkisel Üretim 1.Tahminine göre 2021 yılında Badem üretiminin %10 oranında artarak 175 bin ton olacağı tahmin edilmektedir.

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ (TEPGE)

Enstitümüz tarım, gıda, çevre ve kırsal kalkınma konularında ekonomik araştırmalar yaparak ve/veya yaptırarak başta T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı olmak üzere, kamu ve özel sektörde karar alıcı birimleri bilgilendirmeyi, böylece araştırma sonuçlarına dayalı politikalarla/kararlarla ülke tarımının gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bilgi çağının gereklerini yerine getirebilen, konusunda üzerine düşen görevleri yapmaya yetkin ve güçlü bir kurumsal yapıya ulaşmayı hedeflemektedir.

<https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge>

Bilgi için: Türkay BARS, turkay.bars@tarimorman.gov.tr, +90 312 2875833/123